

VALSNING, f. 2. II. Utförandet af den dans, som kallas vals.

VALSPRÅK, vålspråk, n. 5. Tänkspråk, som någon valt, för att derigenom uttrycka den herrskande regeln för sitt handlingssätt.

VALSQVARN, vållsqvärn, f. 2. Krutqvarn med valsar.

VALSSTOL, m. 2. Ett slags strumpväfvarstol.

VALSVERK, n. 5. Maskin, bestående af två eller flera jernvalsar, anbragta nära intill hvarandra, och hvilka kringdrivas i motsatt riktning, för att emellan dem utsträcka metall till stänger, plåtar, bleck, pressa allahanda figurer på papper, papp, horn, trä och metall, m. m.

VALSÄTT, n. 5. Förfaringssättet vid val af folkombud, m. m.

VALTHORN, se *Valdhorn*.

VALTS, se *Vals*.

VALUTA, valuta, f. 1. Italienskt ord, hyar med i vexelbref, skuldförbindelser m. m. gifves tillkänna, att man erhållit fulla värdet af betalningssumman.

VALVERA, vallvera, v. a. 1. (fr. *Evaluer*) Noga undersöka ett redan prägladt mynts skrot och korn, samt dess värde, enligt en gifven myntfot. — Se äfv. *Evalvera*. — *Valvation*, f. 3. — *Valvering*, f. 2.

VAMB, se *Våmb*.

VAMPYR, vampyr, m. 3. 1) Väsen, som, enligt en i vissa länder rådande vidskepelse, uppgifves suga blodet ur levfande menniskor och sålunda döda dem; äfv. afiden menniska, som tros uppstiga ur sin graf, för att suga menniskoblod. — 2) (fig.) Blodsugare, prejare. — 3) En art af Flädermössen, stor som en ekorre, brun, med hufvud likt en hunds; lever af frukter, men anfäller äfv. djur och menniskor, när de sofva, och utsuger deras blod. *Phyllostoma Spectrum*.

VAN, Gammalt substantiv, som betyder: brist, såsom i ordet *Likvan*, kroppslste. Brukas nu som prefix i vissa ord, och betecknar: brist, fel, oriktighet, förvändhet, t. ex.: *Vanmakt*, *vantrifvas*, *vanskaplig*, *vantro*.

VAN, a. 2. Som fått vana (se d. o.) att göra, lida eller vara något. *V. vid arbete*, *vid banner*. *V. vid lidande*, *vid sjukdom*. *V. att gå billida upp*. *Gammal och v.*, som har gammal vana och erfarenhet.

VANA, vana, f. 1. (i talspråket ofta *Vane*, m.) 1) En genom oftare upprepande af samma handling ernådd färdighet eller benägenhet att förnya den samma. Egenskapen att fasthålla sig vid en gifven ordning, ett visst sätt. *V. att ljuga*. *V. vid arbete*. *God, nyttig, ful, elak, dålig v. Få, aflägga, bortlägga en v. Göra v. af*, så ofta upprepa en handling, att den blir vana. *Det kan lätt bli en v. Göra något af v., af gammal v., efter gammal v. Emot sin v. steg han billida upp. Komma ur en v.*, förlora ell. öfvergifva en vana. *Komma ur v.*, ur bruk. (Ordspåk) *V-n är andra naturen*, när man fått en vana, blir den liksom en af naturen medfödd höjelse. — Bildar sammansättningarna *Ovana*, *Sedvana*, *Lefnadsvana*, *Tankevana*. — 2) Öfning att emottaga intrycket af en verkning eller att befinna sig i ett visst tillstånd, erfara ett visst lidande. *V. vid förebräelser*, *vid sjukdom*, *vid lidande*.

VANADIS, vanadís, nom. prop. f. (nordmyt.) Den vaniska gudinnan. Benämning på Freja.

II.

VANART, vanárt, m. 3. Elak art, höjelse eller vana (i sedligt hänseende).

VANARTA, v. n. ell. **VANARTAS**, v. d. 1. Urarta i sedligt afseende, blifva vanartig. *V. från sina fäder*. — *V-d*, part. pret. Som vanartats.

VANARTANDE, n. 4. Urartande i sedligt afseende.

VANARTIG, a. 2. Illa artad; som har vanarter.

VANARTIGHET, f. 5. 1) Se *Vanart*. — 2) Vanartigt uppförande.

VANBÖRDIG, a. 2. 1) Ej af ädel börd, ofrälse. — 2) Oäkta född.

VANBÖRDIGHET, f. 3. Ofrälse eller oäkta börd.

VANBÖRDING, m. 2. 1) (ursprungl.) Ofrälse person. — 2) (nu) Den, som på något sätt befläcker sin redliga börd, vare sig adel eller icke.

VAND (a långt), part. pass. af *Vänja*.

VANDAL, vandål, m. 3. *V-erne* voro ett rått och ohysadt folk, som, utgångne från norra delen af Tyskland, härjade och förstörande konstens minnesmärken, genomtogade flera länder. I fig. mening kallas den Vandal, som utmärker sig genom fiendtlighet emot konst och vetenskap.

VANDALISK, a. 2. 1) Som tillhör eller har afseende på Vandalerna. — 2) (fig.) Fiendtlig emot konst och vetenskap.

VANDALISM, vandali'ssm, m. 3. Rått förstöringsraseri, riktadt emot konstverk.

VANDAMÅL, vandamål, n. 5. (gam.; af *Vand*, ond, svår) Rättegångsmål, som är svårt att afdöma.

VANDEL, vandn'l, m. sing. 1) Betyder egentl.: Byte. Brukas endast i uttrycket: *Handel och v.*, köp och byte, handelsaffärer; äfv. handlingssätt. — 2) (fig.) Handlingssätt, lefnadsätt.

VANDERSKAP, n. 5. Den ibland gesäller öfliga seden att resa omkring till fots, för att öka sin kännedom i yrket.

VANDLA, v. n. 1. Egentl.: Byta. Brukas endast i uttrycket *Handla och v.*, köpa och byta; äfv. (fig.) handla (i sedligt afseende).

VANDRA, v. n. 1. Gå. Säges i allmänhet om resor till fots, promenader, gångärenden, o. d. *V. med renseln på ryggen*. *Han är ute och v-r i parken*. *Jag skall v. bort i ett ärende*. *Han är alltid ute och v-r*. *V. omkring, hit och dit*. *V. åstad*. Brukas aktivt i uttrycket: *V. sin väg fram*. — Säges särskilt om gesäller, som kringresa till fots, för att öfva sig i sitt yrke. — *V. åf*, vandra bort; äfv. (fam.) dö. *V. út*, se *Ut-vandra*. — 2) Brukas stundom bildligt, t. ex.: *Pennningen v-r ur hand i hand*. — 3) (sjöt.) *Vandra* säges ett tåg göra, som är inskuret genom ett eller flera block eller kauser. — *V-nde*, part. pres. o. adj. 1. Som vandrar, reser omkring; irrande. *V. krämare*, *gesäll*. *V. riddare*. *V. folkslag*. *Den v. Juden* eller, rättare, *Jerusalem's skomakare*, en Jude, vid namn Ahasverus, till yrke skomakare, som, då Kristus gick med korset till afrättsplatsen och stannade utanför hans port, för att hvilat, tillsade Frälsaren att gå vidare, hvarföre han, enligt legenden, är dömd att ständigt utan hvilat till domedag irra omkring på jorden. *Det v. löfvel*, se *Bönsyrsa*.

VANDRÄRE, m. 3. Vandrane person.

VANDRING, f. 2. 1) Resa till fots; promenad; gång i något ärende. *Göra en v. till Rom*. *V. vara ute på v. V. i mänkenel*. *V. i ett ärende*. (Skämtv.) *Göra en v. till påven*, till afträdet. — 2) Säges äfv. om vissa djurs utflytt-